

oné části zákona, v níž pod hlavním nápisem »odměna« jsou uvedeny jednotlivé příslušné nároky a zvlášť označeny písmeny a až c a nemůže býti pochybnosti o tom, že, je-li právní nárok na remuneraci opodstatněn, tvoří část zaměstnancovy odměny, jejíž vyplacení je jen vázáno lhůtou (viz rozh. býv. n. s. ve Vídni z 13. října 1910 úř. sb. č. 1280). Byl-li služební poměr zrušen před splatností nároku, má zaměstnanec nárok na remuneraci ve výši, odpovídající poměru mezi obdobím služebním, pro které se odměna poskytuje, a uplynulou služební dobou (§ 16), t. j. v případě § 29 (předčasné propuštění) až do doby, ve které by služební poměr byl ukončen, kdyby bylo bývalo šetřeno umluvené nebo zákonné lhůty výpovědní, a podle § 29 odst. (2) zákona je i tato část odměny splatnou současně se zrušením služebního poměru. Tomu-li tak, jde i tu o nárok na náhradu škody z důvodu předčasného propuštění, podléhající preklusi podle § 34 zák. č. 20/1910 ř. zák. V souzeném případě neuplatňuje však žalobce jen vánoční (novoroční) remuneraci, jež by jinak byla splatná až koncem roku 1932 a jen pro rozvázání služebního poměru se stala splatnou již dnem 30 června 1932, nýbrž i remunerační částky splatné ke konci roku 1930 a 1931. Tyto obě zadržené částky, předpokládající, že žalobce na remuneraci vůbec má nárok, nebylo by lze pokládati za odměny v § 29 zákona č. 20/1910 ř. z. dotčené, ježto zaměstnanci přísluší bez ohledu na výpověď, pokud se týče na propuštění, podle smlouvy za jeho dosavadní výkony a proto nejde tu o nárok, jaký má § 34 cit. zákona na mysli. »Odbytné« není částí odměny za konané služby, nýbrž poskytuje se, bylo-li umluveno, stejně jako pense k zajištění existence zaměstnancovy pro případ rozvázání služebního poměru výpovědí, propuštěním a vystoupením. Jde tu tedy o smluvní nárok, jenž s náhradou z důvodu propuštění nemá nic společného a proto nelze naň vztahovati obmezení podle § 34 citovaného zákona. Rozhodnutí sb. n. s. č. 7719, k němuž rekurent odkazuje, se na souzenou věc nehodí, neboť předpokladem tohoto rozhodnutí byl zcela odlišný skutkový základ, že se totiž obchodní pomocník zavázal, že pro případ vystoupení ze služby zaplatí zaměstnavateli pevně smluvenou náhradu, t. j. smluvní pokutu, náležející k nárokům zaměstnavatele proti zaměstnanci podle § 31 (3) zákona. Ježto první soud, vycházející z mylného právního stanoviska, se obranami žalované proti důvodu a výši nároků, pokud podle § 34 zák. nejsou prekludovány, neobíral a nečinil v těchto směrech nutná skutková zjištění, nepochybil odvolací soud, zrušiv rozsudek soudu první stolice, a vrátiv mu rozepři podle § 496 č. 3 c. ř. s. k dalšímu jednání a novému rozhodnutí, při čemž bude ovšem třeba k tomu přihlídnouti, že požadované remunerace, jak svrchu doličeno, pozůstávají z více nároků, z nichž jeden (poslední) zanikl preklusí.

Čís. 13296.

Vyrovnačí řád z roku 1914.

Bylo-li při prodeji zboží před zahájením vyrovnacího řízení o jmění kupitele ujednáno zaplacení kupní ceny ve splátkách bez ztráty lhůt, nebyl prodávatel s to vykonati volbu podle čl. 354 obch. zák. dříve, než uplynula lhůta k poslední splátce kupní ceny.

Nebyl-li kupitel v době zahájení vyrovnacího řízení v prodlení s odběrem zboží ani s poslední splátkou, ježto její dospělost nastala až po zahájení vyrovnání, nespadá nárok prodatele na náhradu škody (čl. 354 obch. zák.) do kupitelova vyrovnání.

(Rozh. ze dne 16. února 1934, Rv I 1101/32.)

Žalovaná firma koupila od žalující pozůstalosti dne 17. května 1930 na pevno 875.5 m³ dřeva. Kupní cenu bylo zaplatiti dne 10. února 1931, 10. března 1931, 10. dubna 1931 a 10. května 1931 ve splátkách po 15.000 Kč a poslední splátku 19.440 Kč dne 10. června 1931. Žalovaná odebrala v lednu 1931 jen 72 m³ dřeva a zaplatila zaň 8.508 Kč 25 h, zbytek 803.50 m³ dřeva neodebrala a kupní cenu zaň nezaplatila. Dne 1. června 1931 bylo o jmění žalované zahájeno vyrovnání. Dopisem ze dne 11. června 1931 vyzvala žalobkyně žalovanou, by zaplatila dříví a s ním naložila a poskytla jí dodatečnou lhůtu do 19. června 1931 s tím, že jinak prodá dříví na její účet a bude požadovati náhradu škody. Ježto žalovaná neodebrala zbytek dříví v dodatečné lhůtě, prodala žalobkyně dne 13. července 1931 dříví na burse a domáhala se žalobou, o niž tu jde, na žalované náhrady škody. Žalovaná namítla mimo jiné, že není povinna zaplatiti celou zažalovanou pohledávku, ježto bylo o jejím jmění zahájeno vyrovnací řízení, a vznesla mezitimní určovací návrh, že žalobní nárok přísluší nejvýše v hranicích vyrovnání přijatého dne 28. srpna 1931. Procesní soud první stolice uznal právem: 1. že se zjišťuje, že nárok žalobkyně na náhradu škody nespadá do vyrovnání žalované a 2. že žalovaná jest povinna zaplatiti žalobkyni zažalovaný peníz. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Škoda, jak bylo zjištěno, povstala chováním se žalované, jež nezaplatila i poslední smluvenou zbytkovou pohledávku kupní ceny dne 10. června 1931 a nedodržela jí k tomu danou dodatečnou lhůtu dne 19. června 1931, a svépomocným prodejem dne 13. července 1931. Obě lhůty spadají do doby po 1. červnu 1931, kdy bylo zahájeno vyrovnací řízení o jmění žalované firmy. Podle cís. nařízení ze dne 10. prosince 1914 čís. 337 ř. zák. (vyrovnacího řádu), jež zde přichází ještě v úvahu, spadají pod vyrovnání všechny pohledávky, nepožívající přednost, jež tu byly v době zahájení vyrovnacího řízení (§§ 7, 10 vyrov. ř.). Pohledávky podléhající vyrovnání nemusí záležeti v peněžitém plnění a jejich peněžitá výše může býti neurčitá (§ 14 vyr. ř.). Jest je uplatňovati podle odhadní ceny v době zahájení vyrovnacího řízení, při čemž pohledávky se lhůtou platí za splatné Kdo má podmíněnou pohledávku (§ 16 vyr. ř.), může žádati, by zajištěno bylo zaplacení pro případ uskutečnění odkládací a neuskutečnění rozvazovací výminky, je-li však podmínka rozvazovací, může, dá-li jistotu, pro případ, že se podmínka uskuteční, žádati zaplacení. Tyto nároky podléhají vyrovnání. Předpokladem §§ 14—16 vyr. ř. jest, že již v čase zahájení vyrovnacího řízení nárok tu byl, i když výše jest ještě neurčitá, nebo nárok jest podmíněný. Ani jednoho z těchto případů tu není. Nárok žalobkyně na náhradu škody podle čl. 354 obch. zák. vrhal sice stíny již před tím, ale vznikl teprve po nedodržení dodatečné lhůty ze dne 19. června 1931, určen byl, pokud se týče výše, veřejným prodejem ze dne 13. čer-

vence 1931, podmíněný nebyl. Bylo proto zjišťovací nárok vyřídit, i když ne ve smyslu žalované, tak, že žalobní nárok nespadá pod vyrovnání, t. j., že žalovaná strana zažalovanou pohledávku, jak byla přiznána, jest povinna zaplatiti bez ohledu na kvotu na splátky vyrovnání. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Nesprávně prý posoudil soud první stolice spornou věc po stránce právní, jsa právního názoru, že škoda žalující straně povstala teprve po 1. červnu 1931, kdy bylo zahájeno vyrovnací řízení o jmění žalované firmy. Škoda vznikla prý již co do důvodu nezapravením první splátky, čímž žalovaná strana kupní smlouvu porušila. Důvodem škody jest prý toto porušení smlouvy, které nastalo před zahájením vyrovnacího řízení. Odvolání poukazuje též k tomu, že žalovaná již před zahájením vyrovnání oznámila prý žalobkyni, že dříví nemůže ani odebrati ani zaplatiti. Výtka není odůvodněna. Právní názor soudu první stolice, že škoda žalující strany vznikla po 1. červnu 1931 z neodebrání dříví a z nezaplacení kupní ceny do 10. června 1931 a z veřejného prodeje dříví dne 13. července 1931 podle čl. 343 obch. zák., jest správný. Žalovaná porušila sice smlouvu nezapravivši první splátku dne 10. února 1931, avšak tím uplatňovaná škoda žalobkyni nevznikla a žalobkyně byla jen oprávněna žádati zapravení splátky, nemohla však práva volby podle čl. 354 a 356 obch. zák. uplatňovati a dříví podle čl. 343 obch. zák. prodati, nýbrž teprve až po 10. červnu 1931. I kdyby žalovaná před zahájením vyrovnacího řízení byla prohlásila, že nemůže dříví ani odebrati, ani zaplatiti, bylo by pro spor bez významu. Z dopisu žalované firmy ze dne 16. května 1931 prohlášení takové také nevyplývá. Jest nesporno, že žalovaná měla dříví zaplatiti ve splátkách měsíčně po 15.000 Kč, dnem 10. února 1931 počínajíc a doplatiti je měla dne 10. června 1931 částkou 19.440 Kč. Nezaplacením splátek ztráta lhůt nenastala, takže celá kupní cena byla splatná teprve dnem 10. června 1931. Pak teprve mohla žalovaná vykonati právo volby podle čl. 354 a 356 obch. zák., nikoliv již v únoru 1931 po nezaplacení první splátky splatné dne 10. února 1931.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka napadá názor odvolacího soudu, že žalobkyně mohla vykonati právo volby podle čl. 354 obch. zák. teprve po 10. červnu 1931 a pak provésti svépomocný prodej podle čl. 343 obch. zák. uvádějíc, že právo volby měla vykonati ihned, jakmile žalovaná porušila smlouvu, nezaplavivši první splátku kupní ceny, to jest 10. února 1931, a dále tvrdí, že žalobkyně nebyla vůbec již v té době oprávněna se zbožím disponovati, poněvadž prý z jejích dopisů ze dne 29. srpna 1930 a 10. října 1930 vysvítá, že pokládala prodané dříví za převzaté. Obě tyto výtky jsou neopodstatněné. Základem žaloby je nárok na náhradu konkrétní škody podle volby vykonané ve smyslu čl. 354 obch. zák. pro nesplnění jednotné smlouvy kupitelkou. Zákonným předpokladem takové škody je, a) že kupitel je v prodlení, b) že zboží nebylo ještě odevzdáno. Že předpoklad b) nenastal a žalovaná dříví v srpnu, pokud se týče v říjnu 1930 nepřevzala, nýbrž, že jí je žalobkyně, v jejíž držení

a dispozici nadále zůstalo, dala teprve dopisem ze dne 11. června 1930 k dispozici po úplném zaplacení kupní ceny, správně dovodil odvolací soud, a dovolatelka se v tom směru odkazuje na příslušné důvody naříkaného rozsudku. Prodlení žalovaná ani nepopírá, naopak připouští, že neodebrala dříví, jež dle smlouvy ze dne 17. května 1930 koupila, až na částku 72 m³, — o kterou však v tomto sporu neběží —, a že nezaplatila splátky uvedené v jejím dopise ze 17. května 1930. Třebaže uzavření kupní smlouvy, z níž nárok žalobní vyvěrá, spadá před dobu zahájeného vyrovnacího řízení o jmění žalované, t. j. 1. června 1931, a třebaže žalovaná porušila tuto smlouvu nedodrževši čtyry splátky do této doby, nebyla žalobkyně povinna do té doby vykonati volbu podle čl. 354 obch. zák., poněvadž teprve 10. června 1931 uplynula lhůta k poslední splátce kupní ceny. Nebylo ve sporu tvrzeno a nebylo prokázáno ujednání, že pro případ nezaplacení jedné splátky má nastati splatnost ostatních splátek, a že běželo o postupné dodávky v určitých termínech, při nichž by prodatelka byla oprávněna pro případ nezaplacení jedné dodávky odstoupiti od smlouvy co do zbytku smlouvy. Žalobkyni škoda vznikla teprve, když byla podle zákona s to provésti svépomocný prodej podle čl. 343 obch. zák., což se mohlo státi teprve, když marně prošla dodatečná lhůta daná žalované ve smyslu čl. 356 obch. zák. Žalovaná do 10. června 1931 nebyla v prodlení, pokud se tkne odběru zboží, ani pokud jde o poslední splátku 19.440 Kč, a proto žalobkyně nemohla do této doby vykonati právo volby dle čl. 354 obch. zák., a nebyl proto do této doby dán právní základ žalobního nároku a příslušná pohledávka neexistovala. Důsledkem toho správně usoudily nižší soudy, že žalobní nárok nespadá do vyrovnacího řízení žalované (§§ 14, 16 starého vyr. ř.), a právem uznaly na přisudek zjištěné škody 55.982 Kč. Ani způsob provedeního svépomocného prodeje, ani výše škody z něho vyplývající není dovoláním napadeno. Dovolatelka se neprávem odvolává na rozhodnutí uveřejněné pod č. 2459 sb. Adler-Friedländer, poněvadž v tom případě šlo o ujednané postupné dodávky v různých termínech s vyhrazeným způsobem placení, tedy o případ jiného skutkového základu, než je v souzeném případě.

Čís. 13297.

Připustil-li ten, komu finanční úřady zabavily cizí valuty podle § 5 vl. nař. ze dne 6. března 1919, čís. 113 sb. z. a n., že jednal proti zákonu, vzdav se zároveň nároku na vrácení zabavené valuty a zažádav, aby bylo upuštěno od dalšího trestního řízení, v čemž mu bylo vyhověno, nemůže se domáhati na československém státu vrácení zabavené valuty z důvodu obohacení žalovaného státu.

(Rozh. ze dne 16. února 1934, Rv I 1315/32.)

Dne 11. srpna 1920 byla zadržena Debora T-ová, u níž bylo při tělesné prohlídce nalezeno 4343 amerických dolarů. Žalobce doznal, že